

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

07 martie 2017

mun.Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Elena Covalenco, Iurie Diaconu, Liliana Catan, Ion Guzun,

judecând, fără citarea părților, recursurile ordinare, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Centru, mun.Chișinău din 14 decembrie 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2016, declarate de către inculpatul Coleada Victor și avocatul Burlacu Marcel în numele inculpaților Iarmolenco Anatolii și SRL „Tanjara-Co”, în cauza penală în privința lui

Coleada Victor XXX, născut la XXX, originar din XXX, domiciliat în XXX, bd.XXX;

Iarmolenco Anatolii XXX, născut la XXX, originar și domiciliat în XXX, str.XXX și

SRL „Tanjara-Co”, cu sediul situat în mun.Chișinău, str.V.Docuceaev 4, ap.4.

Termenul examinării cauzei:

1. Prima instanță: 16.05.2012 – 14.12.2015;

2. Instanța de apel: 08.02.2016 – 16.09.2016;

3. Instanța de recurs: 26.12.2016 – 07.03.2017;

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Centru, mun.Chișinău din 14 decembrie 2015, au fost recunoscuți vinovați:

- Iarmolenco Anatolii și persoana juridică SRL „Tanjara-Co” în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.244 alin.(2) lit.b) Cod penal și, în temeiul art.389 alin.(4) pct.3) Cod de procedură penală, au fost liberați de pedeapsa penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție;

- Coleada Victor în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.42 alin.(5), 244 alin.(2) lit.b) Cod penal și, în temeiul art.389 alin.(4) pct.3) Cod de procedură penală, au fost liberați de pedeapsa penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție;

Acțiunea civilă înaintată de către Ministerul Finanțelor a fost admisă, încasându-se de la Iarmolenco Anatolii, SRL „Tanjara-Co” și Coleada Victor, în mod solidar, în folosul statului, prejudiciul material cauzat bugetului de stat în mărime de 11 495 175,31 lei și majorarea de întârziere pentru neachitarea în termen a obligației fiscale în mărime de 7 229 315,75 lei, în sumă totală de 18 724 491,06 lei.

2. Potrivit sentinței, prin rechizitoriu, persoana juridică SRL „Tanjara-Co”, întreprindere al cărei gen principal de activitate este proiectarea pentru construcții, instalații și rețele tehnico-edilitare, reconstrucții, activitate topogeodezică și cartografică,

administratorul întreprinderii Iarmolenco Anatolii și specialistul principal geodez al SRL „Tanjar-Co”, Coleada Victor, li s-a incriminat că, persoana juridică SRL „Tanjar-Co”, reprezentată de Iarmolenco Anatolii, în perioada 03.04.2006 - 24.08.2009, a încheiat contracte de subantrepriză cu privire la efectuarea prospecțiunilor tehnice cu SRL „Senpolis-Lux”, reprezentată de directorul Beșlega Liubov, SRL „Galinux-Pro”, reprezentată de directorul Bazarschii Nicolai, SRL „Market Sistem Plus”, reprezentată de directorul Roșca Alexei, SRL „Galnic-Prom”, reprezentată de directorul Strelciuc Galina, SRL „Hagero Grup”, reprezentată de directorul Levcenco Serghei contracte de subantrepriză cu privire la efectuarea prospecțiunilor tehnice.

Conform clauzelor contractuale, SRL „Tanjar-Co”, acționând în calitate de „antreprenor general”, transmitea în subantrepriză către subantreprenorii sus menționați, lucrări de prospecțiuni tehnice necesare pentru lucrările inginerico-geodezice și de proiectare, iar prețul lucrărilor urma să fie stabilit conform actelor de predare-primire pentru fiecare obiect executat.

Nici la data încheierii contractelor și nici ulterior, subantreprenorii sus menționați nu dispuneau de licență și nici de specialiști necesari pentru efectuarea acestor tipuri de lucrări.

Astfel în perioadele:

- 01.01.2007 - 30.04.2008, în baza actelor de predare-primire, aferente facturilor fiscale SRL „Senpolis-Lux” a livrat către SRL „Tanjar-Co”, lucrări de „prospecțiuni tehnice” aferente obiectelor efectuate în beneficiul unui șir de întreprinderi autohtone în valoare de 19 960 000 lei, inclusiv TVA – 3 326 666,67 lei;

- 01.01.2008 - 31.07.2009, în baza actelor de predare-primire, aferente facturilor fiscale SRL „Galinux-Pro” a livrat către SRL „Tanjar-Co”, lucrări de „prospecțiuni tehnice” aferente obiectelor efectuate în beneficiul unui șir de întreprinderi autohtone în valoare de 38 435 000 lei, inclusiv TVA – 6 405 833,33 lei;

- 01.12.2008 - 28.02.2009, în baza actelor de predare-primire, aferente facturilor fiscale SRL „Market Sistem Plus” a livrat către SRL „Tanjar-Co”, lucrări de „prospecțiuni tehnice” aferente obiectelor efectuate în beneficiul unui șir de întreprinderi autohtone în valoare de 3 100 000 lei, inclusiv TVA – 516 666,66 lei;

- august 2009, în baza actelor de predare-primire, aferente facturilor fiscale SRL „Galnic-Prom” a livrat către SRL „Tanjar-Co”, lucrări de „prospecțiuni tehnice” aferente obiectelor efectuate în beneficiul unui șir de întreprinderi autohtone în valoare de 3 000 000 lei, inclusiv TVA – 500 000 lei;

- octombrie 2009, în baza actelor de predare-primire, aferente facturilor fiscale SRL „Hagero Grup” a livrat către SRL „Tanjar-Co”, lucrări de „prospecțiuni tehnice” aferente obiectelor efectuate în beneficiul unui șir de întreprinderi autohtone în valoare de 854 700 lei, inclusiv TVA 170 940 lei.

Prin urmare, SRL „Tanjar-Co”, în persoana directorului Iarmolenco Anatolii, care acționa în interesul întreprinderii, contrar prevederilor art.101 Cod fiscal, potrivit căruia „subiecții impozabili stipulați la art.94 lit.a) Cod fiscal sunt obligați să declare, conform art.115 Cod fiscal și să achite la buget pentru fiecare perioadă fiscală, stabilită conform art.114 din același cod, suma TVA, care se determină ca diferență dintre sumele TVA achitate sau ce urmează a fi achitate de către cumpărători (beneficiari) pentru mărfurile, serviciile livrate lor și sumele TVA achitate sau ce urmează a fi achitate furnizorilor la momentul procurării valorilor materiale, serviciilor (inclusiv TVA la valorile materiale importate), folosite pentru desfășurarea activității de întreprinzător în perioada fiscală

respectivă”, și, avînd scopul evaziunii fiscale a întreprinderii SRL „Tanjar-Co”, a inclus în documentele contabile ale acesteia date vădit denaturate privind cheltuielile întreprinderii, reflectînd cheltuieli care au avut la bază operațiuni ce nu au existat, întrucît lucrările stipulate în actele de predare-primire a lucrărilor aferente facturilor fiscale primite de la subantreprenorii sus menționați, au fost efectuate de facto de către salariații SRL „Tanjar-Co” sau persoane atrase de aceasta în lipsa vreunui contract de muncă, sub conducerea specialistului principal geodez Coleada Victor.

Consecvent, s-a reținut că, prin acțiunile SRL „Tanjar-Co” și ale administratorului Iarmolenco Anatolii au fost transmise fictiv obligațiile de plată a TVA față de bugetul public de stat de la SRL „Tanjar-Co” către subantreprenorii sus-menționați, ce a condus la evaziunea fiscală a SRL „Tanjar-Co”, pe perioada 01.01.2007 - 31.10.2009, în sumă totală de 11 495 175,31 lei.

Totodată, în perioada 01.01.2007 - 31.10.2009, SRL „Tanjar-Co”, în persoana administratorului Iarmolenco Anatolii, a încheiat contracte privind îndeplinirea lucrărilor topografogeodezice și de proiectare cu un șir de întreprinderi autohtone, din care contractele încheiate cu SA „Moldtelecom”, ÎS „Calea Ferată”, SRL „Moldovatrangaz”, SRL „Intexnauca” ș.a., fiind cu valoare sporită.

Lucrările de geodezie erau executate, de facto, atît de către inginerii geodezi ai SRL „Tanjar-Co”, cît și de către persoane atrase la lucrări de aceeași întreprindere, în lipsa vreunui contract de muncă, lucrări executate sub conducerea, participarea și supravegherea nemijlocită a specialistului principal geodez Coleada Victor care, prin înțelegere prealabilă cu administratorul SRL „Tanjar-Co”, Iarmolenco Anatolii, i-a promis din timp ultimului să-i acorde mijloace, că va tănui mijloacele și instrumentele de săvîrșire a infracțiunii, urmele acesteia și obiectele dobîndite în urma evaziunii fiscale a SRL „Tanjar-Co”, și anume: de a duce evidența banilor dobîndiți din evaziunea fiscală a SRL „Tanjar-Co”, să calculeze și să achite „la negru” plățile pentru inginerii geodezici atrași la lucrări și să întocmească pentru Iarmolenco Anatolii dările de seamă privind banii primiți.

Astfel, prin acțiunile sale, Coleada Victor a promis dinainte că va acorda mijloace SRL „Tanjar-Co” și administratorului Iarmolenco Anatolii, va tănui mijloacele și instrumentele de săvîrșire a infracțiunii, prin ce au fost transmise fictiv obligațiile de plată a TVA față de bugetul public de stat de la SRL „Tanjar-Co” către subantreprenorii sus menționați, fapt ce, pe perioada 01.01.2007 - 31.10.2009, a dus la evaziune fiscală a SRL „Tanjar-Co”, în sumă totală de 11495175,31 lei.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

- avocatul Iu.Tabarcea în numele inculpaților A.Iarmolenco și persoana juridică SRL „Tanjar-Co”, care a solicitat casarea sentinței cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care inculpații să fie achitați, invocînd că instanța a apreciat arbitrar probele și circumstanțele cauzei; - vinovăția lui A.Iarmolenco și SRL „Tanjar-Co” nu a fost probată; - lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii – latura obiectivă;

- inculpatul V.Coleada, care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei hotărîri, prin care să fie achitat, precum și să fie respinsă acțiunea civilă, invocînd că instanța a apreciat arbitrar probele și circumstanțele cauzei; - vinovăția lui nu a fost probată; - lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii - latura obiectivă.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2016, apelurile declarate de către avocatul I.Tabarcea în numele inculpaților A.Iarmolenco și persoana juridică SRL „Tanjar-Co”, și de către inculpatul V.Coleada au fost admise, casată sentința, inclusiv din oficiu, cu pronunțarea unei noi hotărîri, potrivit modului stabilit

pentru prima instanță, prin care a fost încetat procesul penal împotriva inculpaților A.Iarmolenco și persoana juridică SRL „Tanjar-Co” în baza art.244 alin.(2) lit.b) Cod penal și V.Coleada în baza art.42 alin.(5), 244 alin.(2) lit.b) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Acțiunea civilă înaintată de către Ministerul Finanțelor a fost admisă, încasându-se de la persoana juridică SRL „Tanjar-Co”, A.Iarmolenco și V.Coleada, în mod solidar, în beneficiul statului prejudiciul material cauzat bugetului de stat în sumă de 11 495 175,31 lei, majorarea de întârziere pentru neachitării în termen a obligației fiscale în sumă de 7 229 315,75 lei, iar în total în sumă de 18 724 491,06 lei.

Instanța de apel a considerat necesar de a casa sentința primei instanțe, pe motivul nerespectării cerințelor de drept vizînd constatarea faptei infracționale, comisă de către inculpați ca fiind demonstrată, prin ce nu au fost respectate prevederile art.385 alin.(1) Cod de procedură penală.

Instanța a indicat că prima instanță urma să constate concret și clar fapta infracțională comisă de inculpați, fără a specifica faptul că „potrivit rechizitoriului inculpații sunt învinuiți de comiterea infracțiunii...”.

Astfel, instanța de apel a rejudecat cauza și a constatat că, persoana juridică SRL„Tanjar-Co”, întreprindere al cărei gen principal de activitate este proiectarea pentru construcții, instalații și rețele tehnico-edilitare, reconstrucții, activitate topogeodezică și cartografică, administratorul întreprinderii Iarmolenco Anatolii și specialistul principal geodez al SRL„Tanjar-Co”, Coleada Victor, li s-a încriminat că, persoana juridică SRL „Tanjar-Co”, reprezentată de Iarmolenco Anatolii, în perioada 03.04.2006 - 24.08.2009, a încheiat contracte de subantrepriză cu privire la efectuarea prospecțiunilor tehnice cu SRL „Senpolis-Lux”, reprezentată de directorul Beșlega Liubov, SRL „Galnex-Pro”, reprezentată de directorul Bazarschii Nicolai, SRL „Market Sistem Plus”, reprezentată de directorul Roșca Alexei, SRL „Galnic-Prom”, reprezentată de directorul Strelciuc Galina, SRL „Hagero Grup”, reprezentată de directorul Levenco Serghei contracte de subantrepriză cu privire la efectuarea prospecțiunilor tehnice.

Conform clauzelor contractuale, SRL „Tanjar-Co”, acționînd în calitate de „antreprenor general”, transmitea în subantrepriză către subantreprenorii sus menționați, lucrări de prospecțiuni tehnice necesare pentru lucrările inginerico-geodezice și de proiectare, iar prețul lucrărilor urma să fie stabilit conform actelor de predare-primire pentru fiecare obiect executat.

Nici la data încheierii contractelor și nici ulterior, subantreprenorii sus menționați nu dispuneau de licență și nici de specialiști necesari pentru efectuarea acestor tipuri de lucrări.

Astfel în perioadele:

- 01.01.2007 - 30.04.2008, în baza actelor de predare-primire, aferente facturilor fiscale SRL „Senpolis-Lux” a livrat către SRL „Tanjar-Co”, lucrări de „prospecțiuni tehnice” aferente obiectelor efectuate în beneficiul unui șir de întreprinderi autohtone în valoare de 19 960 000 lei, inclusiv TVA – 3 326 666,67 lei;

- 01.01.2008 - 31.07.2009, în baza actelor de predare-primire, aferente facturilor fiscale SRL „Galnex-Pro” a livrat către SRL „Tanjar-Co”, lucrări de „prospecțiuni tehnice” aferente obiectelor efectuate în beneficiul unui șir de întreprinderi autohtone în valoare de 38 435 000 lei, inclusiv TVA – 6 405 833,33 lei;

- 01.12.2008 - 28.02.2009, în baza actelor de predare-primire, aferente facturilor fiscale SRL „Market Sistem Plus” a livrat către SRL „Tanjar-Co”, lucrări de „prospecțiuni

tehnice” aferente obiectelor efectuate în beneficiul unui șir de întreprinderi autohtone în valoare de 3 100 000 lei, inclusiv TVA – 516 666,66 lei;

- august 2009, în baza actelor de predare-primire, aferente facturilor fiscale SRL „Galnic-Prom” a livrat către SRL „Tanjar-Co”, lucrări de „prospecțiuni tehnice” aferente obiectelor efectuate în beneficiul unui șir de întreprinderi autohtone în valoare de 3 000 000 lei, inclusiv TVA – 500 000 lei;

- octombrie 2009, în baza actelor de predare-primire, aferente facturilor fiscale SRL „Hagero Grup” a livrat către SRL „Tanjar-Co”, lucrări de „prospecțiuni tehnice” aferente obiectelor efectuate în beneficiul unui șir de întreprinderi autohtone în valoare de 854 700 lei, inclusiv TVA 170 940 lei.

Prin urmare, SRL „Tanjar-Co”, în persoana directorului Iarmolenco Anatolii, care acționa în interesul întreprinderii, contrar prevederilor art.101 Cod fiscal, potrivit căruia „subiecții impozabili stipulați la art.94 lit.a) Cod fiscal sunt obligați să declare, conform art.115 Cod fiscal și să achite la buget pentru fiecare perioadă fiscală, stabilită conform art.114 din același cod, suma TVA, care se determină ca diferență dintre sumele TVA achitate sau ce urmează a fi achitate de către cumpărători (beneficiari) pentru mărfurile, serviciile livrate lor și sumele TVA achitate sau ce urmează a fi achitate furnizorilor la momentul procurării valorilor materiale, serviciilor (inclusiv TVA la valorile materiale importate), folosite pentru desfășurarea activității de întreprinzător în perioada fiscală respectivă”, și, avînd scopul evaziunii fiscale a întreprinderii SRL „Tanjar-Co”, a inclus în documentele contabile ale acesteia date vădit denaturate privind cheltuielile întreprinderii, reflectînd cheltuieli care au avut la bază operațiuni ce nu au existat, întrucît lucrările stipulate în actele de predare-primire a lucrărilor aferente facturilor fiscale primite de la subantreprenorii sus menționați, au fost efectuate de facto de către salariații SRL „Tanjar-Co” sau persoane atrase de aceasta în lipsa vreunui contract de muncă, sub conducerea specialistului principal geodez Coleada Victor.

Consecvent, s-a reținut că, prin acțiunile SRL „Tanjar-Co” și ale administratorului Iarmolenco Anatolii au fost transmise fictiv obligațiile de plată a TVA față de bugetul public de stat de la SRL „Tanjar-Co” către subantreprenorii sus-menționați, ce a condus la evaziunea fiscală a SRL „Tanjar-Co”, pe perioada 01.01.2007 - 31.10.2009, în sumă totală de 11 495 175,31 lei.

Totodată, în perioada 01.01.2007 - 31.10.2009, SRL „Tanjar-Co”, în persoana administratorului Iarmolenco Anatolii, a încheiat contracte privind îndeplinirea lucrărilor topografogeodezice și de proiectare cu un șir de întreprinderi autohtone, din care contractele încheiate cu SA „Moldtelecom”, ÎS „Calea Ferată”, SRL „Moldovatransgaz”, SRL „Intexnauca” ș.a., fiind cu valoare sporită.

Lucrările de geodezie erau executate, de facto, atît de către inginerii geodezi ai SRL „Tanjar-Co”, cît și de către persoane atrase la lucrări de aceeași întreprindere, în lipsa vreunui contract de muncă, lucrări executate sub conducerea, participarea și supravegherea nemijlocită a specialistului principal geodez Coleada Victor care, prin înțelegere prealabilă cu administratorul SRL „Tanjar-Co”, Iarmolenco Anatolii, i-a promis din timp ultimului să-i acorde mijloace, că va tăinui mijloacele și instrumentele de săvîrșire a infracțiunii, urmele acesteia și obiectele dobîndite în urma evaziunii fiscale a SRL „Tanjar-Co”, și anume: de a duce evidența banilor dobîndiți din evaziunea fiscală a SRL „Tanjar-Co”, să calculeze și să achite „la negru” plățile pentru inginerii geodezici atrași la lucrări și să întocmească pentru Iarmolenco Anatolii dările de seamă privind banii primiți.

Astfel, prin acțiunile sale, Coleada Victor a promis dinainte că va acorda mijloace SRL „Tanjar-Co” și administratorului Iarmolenco Anatolii, va tănuși mijloacele și instrumentele de săvârșire a infracțiunii, prin ce au fost transmise fictiv obligațiile de plată a TVA față de bugetul public de stat de la SRL „Tanjar-Co” către subantreprenorii sus menționați, fapt ce, pe perioada 01.01.2007 - 31.10.2009, a dus la evaziune fiscală a SRL „Tanjar-Co”, în sumă totală de 11495175,31 lei.

4.1. Pentru stabilirea vinovăției inculpaților, instanța de apel a reținut probele administrate de organul de urmărire penală, cercetate de prima instanță și examinate suplimentar în instanța de apel: - declarațiile inculpaților A.Iarmolenco, V.Coleada, ale reprezentantului persoanei juridice SRL „Tanjar-Co”, A.Liușcenco, ale martorilor M.Stoica, P.Iacini, A.Cunițchi, D.Clîm, N.Stratanov, S.Treibici, A.Mlyavy, A.Iepure, I.Verhovoii, G.Gaidarji, V.Gruzevici, I.Boboc, S.Nicolov, A.Vîrlan, A.Iacovlev, A.Chenciu, A.Cornienco, T.Lesina, D.Ursu, A.Ursu, V.Ursu, S.Guțu, O.Astahova, G.Ciobanu, T.Ciubcic, S.Iacovlev și materialele cauzei: contractele încheiate între SRL „Tanjar-Co” cu SA „Moldtelecom”, ÎS „Calea Ferată”, SA „Intexnauca”, SRL „Audit și Evaluare”, SRL „Moldovatrangaz”, SRL „Chișinău-gaz”, SRL „Moldconstruct Market”, SRL „Mapgeogrup”, ÎS „Registru”, SRL „Ialoveni Gaz”, „Pielart” SA, SRL „Elit-Sport”, SRL „Amg-Agro Management Grup” și SRL „Exdezcom”; extrasul de pe site-ul www.reports.fisc.md; scrisoarea ÎS „Camera de Licențiere” nr.04/1471 din 02.03.2012; înscrisul ridicat prin procesul-verbal al percheziției din 17.03.2010; agenda de culoare albastră; buletinele de verificare metrologică și documentație tehnică; documentele (facturile fiscale, actele de predare-primire, comenzile) enumerate în procesele-verbale de examinare pe perioada cuprinsă între 24.02.2011 - 27.01.2012; actul intermediar al reviziei economico-financiare din 01.03.2010, notele inspectorului DGCCR a CCCEC din 02.03.2010 și 14.02.2012, scrisoarea DGCCR nr.03-1/186 din 29.02.2012; notele explicative la declarația cu privire la impozitul pe venit al SRL „Tanjar-Co” pentru anii 2007 și 2008; procesele-verbale de ridicare și examinare a documentelor din 17.09.2010 și 17.12.2009, de percheziție la domiciliile lui A.Mlyavy, A.Cunițchi, de efectuare a experimentului în cadrul procesului penal, de ridicare și de examinare a obiectelor din 17-18.03.2010, 20-21.03.2010; copiile autentificate ale proceselor-verbale de percheziție la domiciliile lui A.Iarmolenco din 10.12.2009 și V.Russu, V.Coleada, de examinare a registrelor privind verificarea metrologică de stat, recepționare și eliberarea mijloacelor de măsurare topogeodezice din 03.03.2010, de ridicare din 11.03.2010; setul de documente/înscrisuri cusute pe 96 de file, în special, filele 15-20, inscripția „Ф3П” - 5665711 de pe verso-ul filei 27, filele 29-31 (darea de seamă a lui V.Coleada pe numele lui A.Iarmolenco privind sumele avansurilor primite în sumă de 135 000 lei); Registrele contului 123 - mijloace fixe, contul 213 - obiecte de mică valoare și scurtă durată pe perioada anilor 2006-2009; dosarele personale a salariaților SRL „Tanjar-Co” pe perioada anilor 2006-2009; notele informative privind salariul și alte plăți, efectuate de către patron în folosul angajaților și privind impozitul pe venit reținut din aceste plăți pentru anii 2007-2008, prezentate de către factorii de decizie ai SRL „Tanjar-Co” la Inspectoratul fiscal de stat, mun.Chișinău, Oficiul fiscal Centru, pe perioada aceluiași an; 47 de informații privind veniturile plătite de SRL „Tanjar-Co” în folosul persoanelor fizice, pentru 47 salariați, pe perioada anului 2007 și anexa la ele; 59 de informații privind veniturile plătite de SRL „Tanjar-Co” în folosul persoanelor fizice, pentru 59 salariați, pe perioada anului 2009 și anexele; contractele și actele de predare-primire semnate de către SRL „Tanjar-Co” și persoanele juridice SRL „Galnex-Pro”, SRL „Galnic-Prom”, SRL „Senpolis-Lux” SRL,

SRL „Market Sistem Plus”, SRL „Hagero Grup”; informația ce conține versiunile electronice ale rapoartelor electronice, precum și ale altor materiale care reflectă efectuarea lucrărilor geodezice la obiectele descrise conform procesului-verbal de examinare din 20.03.2010, minuțios examinate în cadrul proceselor-verbale de examinare a versiunii electronice pe fiecare obiect în parte pe perioada cuprinsă între 24.02.2011 - 27.01.2012, inclusiv discurile pe care sunt înregistrate; obiectele și documentele descoperite și ridicate de la domiciliul lui V.Coleada; informația privind măsurările geodezice cuprinsă pe 469 de CD-uri expediate prin scrisoarea de însoțire nr.12 din 22.03.2010 a directorului SRL „Tanjar-Co”, A.Iarmolenco; 12 declarații privind TVA, pe perioada anului 2007, 12 declarații privind TVA, pe perioada anului 2008, 10 declarații privind TVA, pe perioada primelor 10 luni ale anului 2009; setul de documente și înscrisuri de ciornă depistate și ridicate prin procesul-verbal de percheziție din 10.12.2009 la domiciliul lui A.Iarmolenco; rapoartele tehnice privind executarea lucrărilor topo-geodezice ridicate prin procesul-verbal de percheziție din 10.12.2009 la sediul SRL „Tanjar-Co”, rapoartele tehnice și materiale aferente cusute și stipulate în ordonanța de recunoaștere în calitate de corp delict; facturile fiscale stipulate în procesele-verbale de examinare a declarațiilor privind TVA din 18, 19 și 20.02.2012; raportul inspectoratului principal al Serviciului pentru combaterea spălării banilor și finanțării terorismului al CCCEC, V.Gîncean din 02.03.2012.

Astfel, instanța de apel a conchis că totalitatea probelor enumerate supra, cercetate conform prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor, demonstrează integral vinovăția lui A.Iarmolenco, V.Coleada și a persoanei juridice SRL „Tanjar-Co” în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.244 alin.(2) lit.b) Cod penal, fapt ce a condus la neachitarea impozitului în proporții deosebit de mari, prejudiciind bugetul public de stat cu 11 495 175,31 lei, fiind întrunite toate elementele constitutive ale respectivei infracțiuni, iar argumentele apelanților contravin probelor și circumstanțelor cauzei.

La fel, a precizat instanța de apel că nerecunoașterea vinovăției de către inculpați este o metodă de apărare și un drept al acestora de a nu se autoincrimina.

Reieșind din cele constatate, în temeiul art.10¹ alin.(1) și 16 alin.(3) Cod penal, avînd în vedere modificarea sancțiunii penale prevăzută de art.244 alin.(2) Cod penal, efectuate prin Legea nr.277 din 18.12.2008, în vigoare din 24.05.2009, infracțiunea comisă de către A.Iarmolenco, V.Coleada și persoana juridică SRL „Tanjar-Co”, se califică drept o infracțiune mai puțin gravă, al cărei termen de prescripție, potrivit art.60 alin.(1) lit.b) Cod penal, este de 5 ani.

Subsecvent, stabilit fiind faptul că termenul de prescripție a început să curgă din data de 31.10.2009, data cînd a fost efectuată ultima inacțiune, acesta a expirat la 01.11.2014, ceea ce atrage liberarea de răspundere penală, în legătură cu expirarea termenului de prescripție, cu încetarea procesului penal.

Cu referire la acțiunea civilă, instanța de apel a precizat că, prin ordonanța din 21.04.2010, Inspectoratul fiscal principal de stat al RM a fost recunoscut în calitate de parte civilă în prezenta cauză penală, care a formulat pretenții față de inculpați, solicitînd din contul acestora recuperarea prejudiciului cauzat bugetului de stat în mărime de 10 732 499,97 lei, pretenții care au fost completate prin cererea ministrului finanțelor, S.Botnari, care a solicitat încasarea solidară din contul inculpaților a prejudiciului cauzat bugetului de

stat în mărime de 11 495 175,31 lei, precum și majorării de întârziere pentru neachitarea în termen a obligației fiscale în mărime de 7 229 315,75 lei.

Având în vedere că în urma acțiunilor inculpaților, bugetul de stat a suportat pierderi în proporții deosebit de mari, prin nevărsare în acesta a impozitelor, instanța de apel a considerat oportun să admită acțiunea civilă integral.

5. Împotriva hotărârilor judecătorești au declarat recursuri ordinare:

- avocatul M.Burlacu în numele inculpaților A.Iarmolenco și persoanei juridice SRL „Tanjar-Co” care, invocând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6) și 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care A.Iarmolenco și persoana juridică SRL „Tanjar-Co” să fie achitați, pe motiv că lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii - latura obiectivă; - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra cererii de apelul declarată de avocatul M.Burlacu în numele inculpaților; - nu există vreo decizie de sancționare, prin care întreprinderii sau administratorului acesteia i-ar fi fost aplicată vreo sancțiune fiscală pentru evaziune fiscală; - instanțele de judecată nu au aplicat prevederile Codului fiscal relevante speței; - instanțele au apreciat arbitrar probele și circumstanțele cauzei; - vinovăția inculpaților nu este probată; - învinuirea adusă inculpaților nu este clară, concretă și previzibilă; - instanța ilegal a pus sub sechestru bunurile mobile și imobile ale lui A.Iarmolenco în scopul satisfacerii acțiunii civile înaintată de către Ministerul Finanțelor, care nu poate fi parte civilă în respectivul proces;

- inculpatul V.Coleada care, invocând temeiurile prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 8), 12) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitat, pe motiv că instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel; - lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii – latura obiectivă; - faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită; - instanțele au apreciat arbitrar probele și circumstanțele cauzei; - instanțele, în sensul infracțiunii incriminate, eronat au constatat calitatea sa de subiect special; - vinovăția lui nu este probată; - instanțele eronat l-au liberat de răspundere penală pentru fapta incriminată în legătură cu expirarea termenului de prescripție, pe când urma să-l achite.

6. Judecând recursurile ordinare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, ținând cont de opiniile procurorului și Ministerului Finanțelor expuse în referințe, prin care se solicită respingerea recursurilor ca inadmisibile, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursurile ordinare urmează a fi admise din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.414, 415 Cod de procedură penală, judecând apelul, instanța de apel este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, sau să cerceteze suplimentar probele administrate de instanța de fond.

Potrivit art.417 alin.(1) pct.8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Apelul este o cale de atac sub aspectul de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces și la persoana împotriva căreia este îndreptat de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărârii primei instanțe.

În cauza dată, instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții prevăzute de lege.

Astfel, din materialele dosarului rezultă că, împotriva sentinței primei instanțe, au declarat apeluri: avocatul Iu.Tabarcea în numele inculpaților A.Iarmolenco și persoanei juridice SRL „Tanjar-Co” la data de 28.12.2015 (f.d.146-152 v.52), inculpatul V.Coleada - la data de 28.12.2015 (f.d.153-155 v.52, f.d.3-5 v.53).

La 25.03.2016, în ședința instanței de apel, avocatul M.Burlacu în numele inculpaților A.Iarmolenco și persoanei juridice SRL „Tanjar-Co”, a depus apel suplimentar la apelul declarat anterior de către avocatul Iu.Tabarcea în numele acestora (f.d.191 v.52), fapt ce rezultă și din procesul-verbal al ședinței instanței de apel, la care participanții la proces, au solicitat amânarea ședinței pentru a face cunoștință cu apelul suplimentar (f.d.198 v.52).

Ulterior, la data de 10.06.2016, în cancelaria Curții de Apel, a fost înregistrată cererea de apel suplimentară a avocatului M.Burlacu în numele inculpaților A.Iarmolenco și persoanei juridice SRL „Tanjar-Co” (f.d.227-230 v.52).

Totodată, Colegiul reține că, reieșind din procesul-verbal al ședinței de judecată din 24.06.2016, apelul a fost examinat în cadrul ședinței (f.d.19-38 v.53).

Instanța de apel, prin decizia din 16.09.2016, a admis apelurile declarate de avocatul Iu.Tabarcea în numele inculpaților A.Iarmolenco și persoanei juridice SRL „Tanjar-Co” și inculpatul V.Coleada, a casat sentința, inclusiv din oficiu, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost încetat procesul penal împotriva inculpaților A.Iarmolenco și persoana juridică SRL „Tanjar-Co” în baza art.244 alin.(2) lit.b) Cod penal și V.Coleada în baza art.42 alin.(5), 244 alin.(2) lit.b) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție, totodată nici în partea descriptivă, nici în dispozitivul hotărârii, instanța absolut nu s-a expus în privința apelului suplimentar declarat de avocatul M.Burlacu în numele inculpaților A.Iarmolenco și persoanei juridice SRL „Tanjar-Co”, prin care a solicitat achitarea acestora, pe motivul lipsei în acțiunile lor a elementelor infracțiunii imputate.

Din decizia instanței de apel rezultă că instanța, derogând de la prevederile normelor sus-citate, a omis să se expună asupra respectivului apel.

Potrivit legislației în vigoare, dacă instanța de apel a judecat apelurile declarate de mai multe părți, în dispozitiv trebuie să se expună concluzia concretă asupra fiecăruia. Omiterea expunerii concluziei respective se consideră nerezolvarea fondului apelului.

Din decizia recurată rezultă că aceste prevederi nu au fost respectate.

Această eroare este una de drept procedural, deoarece lezează dreptul părții la un recurs efectiv, care garantează oricărei persoane, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de către Convenție au fost încălcate, dreptul de a se adresa efectiv unei instanțe naționale întru apărarea drepturilor sale.

Potrivit art.435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs, ea casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel.

Având în vedere că eroarea de drept invocată nu poate fi corectată de către instanța de recurs, decizia instanței de apel în respectiva cauză penală urmează a fi casată, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță.

Cu referire la recursul declarat de către inculpatul V.Coleada, instanța de recurs menționează că, în circumstanțele în care decizia instanței de apel urmează a fi casată din considerentul că a omis să se expună asupra apelului declarat de către avocatul M.Burlacu

în numele inculpaților A.Iarmolenco și persoana juridică SRL „Tanjar-Co”, examinarea recursului lui V.Coleada este inoportună, avînd în vedere că acesta este interdependent de soluția judecării repetate a cauzei penale în instanța de apel și asupra celor invocate de către recurentul V.Coleada, instanța de apel urmează să se expună concomitent cu celelalte.

La noua rejudecare a cauzei instanța de apel are obligația ca în conformitate cu art.414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, avînd în vedere prevederile art.93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și recursuri, să respecte prevederile art.394, 414 Cod de procedură penală și, în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărîre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

12. În conformitate cu prevederile art.434 și art.435 alin.(2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Admite recursurile ordinare declarate de către inculpatul Coleada Victor și avocatul Burlacu Marcel în numele inculpaților Iarmolenco Anatolii și SRL „Tanjar-Co”, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 septembrie 2016, în cauza penală în privința lui Coleada Victor, Iarmolenco Anatolii și SRL „Tanjar-Co”, și dispune rejudecarea cauzei în aceiași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Decizia integrală pronunțată la 04 aprilie 2017.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Liliana Catan

Ion Guzun